

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci **žalobce O. O.**, zastoupeného Mgr. Janem Olišiakem, advokátem, se sídlem Vysoká 267/I, Rakovník, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 3. 2001, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2004, č. j. 42 Ca 79/2001 - 58,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2004, č. j. 42 Ca 79/2001 - 58, **se zrušuje** a věc se tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 2. 3. 2001, č. X - II., byla zamítnuta žádost žalobce o plný invalidní důchod podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Rakovníku ze dne 5. 6. 1997 a 18. 10. 1999 není plně invalidní, protože vlivem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 25 %.

Včas podaným opravným prostředkem žalobce napadl rozhodnutí žalované u Krajského soudu v Praze z následujících důvodů. Nesouhlasil s podklady - s posudky lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Rakovníku z 5. 6. 1997 a z 18. 10. 1999 - na základě kterých žalovaná rozhodla o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod. Dovolával se toho, že již jednou krajský soud prohlásil tyto posudky za nedostačující. Dále vytknul žalované, že opomněla vzít v úvahu posudek z 6. 11. 2000, který vydala Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ke sporu vedeném u téhož soudu

pod sp. zn. 42 Ca 299/1999 a že mu zamítla žádost o plný invalidní důchod, aniž by předtím byl posouzen jeho zdravotní stav jinou místně příslušnou posudkovou komisí.

Krajský soud k objasnění otázky, zda je žalobce částečně nebo plně invalidní, si vyžádal posudek Posudkové komise MPSV, pracoviště v Praze 5. Z výsledků lékařských vyšetření a po posudkovém zhodnocení zdravotního stavu komise vyjádřila v posudku z 21. 8. 2001 závěr, že nebyly zjištěny střední ani trvalá těžká postižení funkce více úseků páteře, známky recidivujících silnějších nebo dlouhodobých projevů nervosvalového dráždění, středně těžká nebo těžká staticodynamická nedostatečnost ani významnější porucha svalového korzetu, stejně tak známky závažného ochrnutí dolních končetin, úbytek svalové síly a hmoty na dolních končetinách, rovněž nebyly zjištěny poruchy svěračů. Komise celkově hodnotila funkční postižení bederní páteře jako lehké; na krční páteři byly nalezeny degenerativní změny na distálních obratlech bez klinických známek útlaku kořenů či míchy; dynamika krční páteře nebyla významnějším způsobem omezena. Tento nálezný podle názoru komise zcela odpovídá věku navrhovatele. Občasné záněty žaludeční sliznice byly způsobované dietními chybami. Z vyšetření nebyla zjištěna zásadní porucha ledvin. V závěru posudku komise konstatovala, že v době rozhodné pro posouzení šlo o hraničně dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byl vleklý bolestivý syndrom bederní páteře při degenerativních změnách odpovídajících věku a bezvýznamnější neurologické patologie. Uzavřela, že posuzovaný je schopný vykonávat nekvalifikované dělnické práce, může se uplatnit i ve službách, nevhodné jsou fyzicky těžké práce, manipulace s těžkými břemeny, práce v horkých provozech a kontakt se zjištěným alergenem. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti komise hodnotila podle kapitoly XV., oddílu F, položky 2. písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., v platném znění, na 25 %. Horní hranici procentního rozmezí komise stanovila s přihlédnutím k dalším poruchám zdraví, které uvedla v posudku a k dříve vykonávaným pracím. Pro zvýšení této hodnoty podle § 6 odst. 4 citované vyhlášky nenalezla posudkový důvod.

Žalobce se závěry Posudkové komise MPSV nesouhlasil, a to zejména proto, že jeho zdravotní stav posuzovala stejná komise, která jeho schopnost výdělečné činnosti hodnotila již jednou a s jejími závěry a postupy již tenkrát nesouhlasil. Dále napadl podjatost lékařky MUDr. J. Ž., členky komise, počet členů komise a přehlédnutí a opomenutí nálezů odborných lékařů, kteří žalobce léčili v minulosti. Navrhl proto pro posouzení jeho zdravotního stavu a schopnosti výdělečné činnosti důkaz znaleckým posudkem Katedry posudkového lékařství Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví v Praze 10.

Krajský soud vyhověl žádosti a po provedení důkazu požadovaným znaleckým posudkem rozhodl rozsudkem dne 14. 1. 2004, č. j. 42 Ca 79/2001 - 58, tak, že se rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení z 2. 3. 2001, č. X - II., pro nezákonnost ruší a věc se vrací České správě sociálního zabezpečení k dalšímu řízení.

Své rozhodnutí opřel o zmíněný znalecký posudek, vypracovaný kolektivem znalců - posudkových lékařů dne 5. 12. 2003. Ti se ztotožnili s hodnocením míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce jen ve vztahu k dominantnímu onemocnění páteře a vlivu ostatních onemocnění s Posudkovou komisí MPSV v posudku z 18. 6. 2001 a 21. 8. 2001, a to v rozsahu 25 % podle kap. XV., odd. F, položky 2, písm. b) přílohy vyhlášky č. 284/1995 Sb., v platném znění. Na rozdíl od komise byl však kolektiv znalců (posudkových lékařů) přesvědčen, že v případě žalobce jsou splněny podmínky pro použití § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., v platném znění, nebo-li pro zvýšení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nad horní hranici v položce uvedeného rozpětí

o 10 %, tj. na celkových 35 %. Zdůvodnili to tím, že zdravotní postižení žalobce, s ohledem na jeho předchozí výdělečné činnosti nekvalifikovaného dělníka, dosažené vzdělání, zkušenosti, znalosti a malou schopnost rekvalifikace vzhledem k věku, způsobuje větší míru poklesu schopnosti výdělečné činnosti, než je horní hranice 25 % v příslušné položce přílohy č. 2 citované vyhlášky. Žalobce je, dle názoru uvedených lékařů, odkázán spíš na využití svého fyzického potencionálu než kvalifikačního, a proto využili možnosti daného právním předpisem a zvýšili míru poklesu výdělečné činnosti nad horní hranici na uvedených 35 %.

Krajský soud s ohledem na závěry tohoto znaleckého posudku zrušil napadené rozhodnutí, jak bylo již shora uvedeno, vrátil věc žalované k dalšímu řízení, přičemž ji zavázal, aby v tomto řízení vycházela z posudku Katedry posudkového lékařství Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, podle kterého žalobce byl ke dni 2. 3. 2001 částečně invalidní dle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Zároveň krajský soud rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobci náklady řízení v celkové výši 5197 Kč a náklady státu - České republiky, které vznikly podáním znaleckého posudku ve výši 20 850 Kč.

Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost s tím, že nesouhlasí se zrušením rozhodnutí o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod, zejména když plná invalidita nebyla u žalobce zjištěna ani znaleckým posudkem. Poukazuje na pochybení krajského soudu, který stěžovatelku zavázal k vydání nového rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu, přičemž řízení o tomto důchodu probíhalo samostatně a bylo pravomocně ukončeno u téhož soudu pod jinou spisovou značkou (sp. zn. 42 Ca 80/2001). Na základě rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2001 byl částečný invalidní důchod pravomocně přiznán rozhodnutím stěžovatelky z 4. 12. 2001 podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „zdp“), od 23. 5. 1997 a vyplácen až do přiznání starobního důchodu 10. 3. 2003. Stěžovatelka rovněž napadá výrok rozsudku v tom směru, že by měl být zcela jednoznačný, určitý, úplný a srozumitelný, aby jej mohl správní orgán realizovat a vydat tak nové bezvadné a zákonu odpovídající rozhodnutí. V daném případě však tak tomu není. Krajský soud uložil stěžovatelce znovu rozhodnout o nároku na částečný invalidní důchod a vycházet tak ze zjištění znalců, že byl žalobce ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí, tj. 2. 3. 2001, částečně invalidní podle ustanovení § 44 odst. 1 zdp. V rozsudku však vůbec není uvedeno přesné datum vzniku částečné invalidity, od něhož závisí nárok a výplata částečného invalidního důchodu. Nově byla stanovena částečná invalidita podle ustanovení § 44 odst. 1 zdp, doposud se však jednalo o částečnou invaliditu podle ustanovení § 44 odst. 2 zdp. Stěžovatelka dále podotýká, že v posudku Katedry posudkového lékařství IPVZ v Praze 10 ze dne 5. 12. 2003, z něhož krajský soud ve svém rozsudku vycházel, není nejen konstatováno datum vzniku částečné invalidity, ale ani uvedeno zákonné ustanovení, o jakou částečnou invaliditu se jedná. Neúplný rozsudek proto stěžovatelka považuje za nerealizovatelný a navrhuje jeho zrušení a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Stěžovatelkou namítaný důvod kasační stížnosti je důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu dávkového spisu vyplývá a Nejvyšší správní soud pokládá za potřebné předeslat, že rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (stěžovatelky) ze dne

16. 11. 1999, č. X, o odnětí částečného invalidního důchodu žalobci pro nesplnění podmínek § 44 zákona č. 155/1995 Sb., krajský soud dne 20. 12. 2000 (č. j. 42 Ca 299/1999 - 69) zrušil z důvodů, že ČSSZ rozhodovala o této dávce v době, když ještě neskončilo řízení o žádosti o plný invalidní důchod, přičemž žalobci odňala částečný invalidní důchod (viz § 81 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož zahájené řízení o dávku důchodového pojištění brání tomu, aby v téže věci probíhalo jiné řízení). V tomto případě probíhalo a nebylo pravomocně skončeno řízení o plný invalidní důchod. Dne 2. 3. 2001 realizovala stěžovatelka shora uvedený rozsudek krajského soudu tím, že vydala celkem tři rozhodnutí shodného čísla - X, a to I., II. a III. Prvním z nich byla uvolněna výplata částečného invalidního důchodu stěžovatele pro dobu od 24. 1. 2000 podle § 56 zdp, druhým byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod (jež je předmětem přezkumu v tomto řízení) a třetím byl odňat částečný invalidní důchod od května 2001 pro nesplnění podmínek § 44 zdp. K opravnému prostředku žalobce zrušil krajský soud rozsudkem ze dne 27. 6. 2001 vydaným v řízení pod sp. zn. 42 Ca 80/2001 naposledy uvedené rozhodnutí (III.) a stěžovatelka vydala rozhodnutí ze dne 4. 12. 2001, jímž podle § 44 odst. 2 zdp přiznala žalobci částečný invalidní důchod od 23. 5. 1997 a vyplácela mu jej až do 10. 3. 2003. Tímto dnem nárok na částečný invalidní důchod žalobci zanikl, protože podle pravidel souběhu nároků na více důchodů (§ 58 a násl. zákona č. 155/1995 Sb.) se vyplácí vždy jen jeden důchod a to vyšší. To však již předmětem soudního přezkumu tohoto soudu nebylo.

Předmětem přezkumného soudního řízení v posuzované věci bylo rozhodnutí stěžovatelky ze dne 2. 3. 2001, č. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek § 39 zákona č. 155/1995 Sb. Splnění podmínek bylo posuzováno stěžovatelkou ke dni rozhodnutí, tj. k 2. 3. 2001, na základě posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Rakovníku, podle něhož žalobce není plně invalidní, neboť z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 25 % a nedosáhla tak nejméně 66 % odpovídající plné invaliditě. V průběhu přezkumného soudního řízení bylo zjištěno z posudku posudkové komise MPSV z 18. 6. a 21. 8. 2001, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí nebyl žalobce plně invalidní ani částečně invalidní podle § 39 odst. 1 a § 44 odst. 1 nebo odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, neboť míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu nedosahovala 66 % odpovídající plné invaliditě, ani 33 % potřebných pro částečnou invaliditu. U žalobce nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek a ani mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně neztěžoval obecné životní podmínky. Z následného posouzení zdravotního stavu a míry schopnosti pracovní činnosti žalobce znaleckým kolektivem Katedry posudkového lékařství Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví však vyplynulo, že maximální hranice rozpětí poklesu soustavné výdělečné činnosti ve výši 25 %, stanovená posudkovou komisí MPSV, se zvyšuje o 10 %, tj. na 35 % dle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., v platném znění. Žalobce splňoval tudíž podmínky pro přiznání částečného invalidního důchodu stanovené v § 44 zákona č. 155/1995 Sb. (podle něhož minimální míra poklesu výdělečné schopnosti pro nárok na částečný invalidní důchod činí 33 %). Na základě tohoto zjištění však krajský soud nemohl učinit závěr o nutnosti zrušit rozhodnutí žalované, jímž byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod, neboť žádným z posudků nebylo zjištěno, že by žalobce splňoval zdravotní podmínku nároku na tento důchod. Lze tudíž přisvědčit stěžovatelce, že důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je zcela na místě, protože při posouzení právní otázky se soud dopustil nezákonnosti. Předmět sporu, který je určen tím, o čem rozhodla stěžovatelka, tj. o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod, vymezuje rozsah přezkumné pravomoci soudu a nelze proto v tomto řízení rušit věcně správné rozhodnutí jen

proto, že žalobce byl shledán částečně invalidní, když navíc o jeho částečné invaliditě nebylo již od pravomocného skončení řízení vedeného u téhož soudu pod sp. zn. 42 Ca 80/2001 mezi účastníky sporu. Žalobce tento důchod pobíral (byl mu vyplácen) od 23. 5. 1997 až do dne přiznání starobního důchodu, tj. 10. 3. 2003.

Proto musel být napadený rozsudek krajského soudu zrušen podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrácena k dalšímu řízení. V dalším řízení rozhodne krajský soud o žalobě znovu, jsa vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.); podle výsledku řízení znovu rozhodne o nákladech řízení a povinnosti hradit státu znalecký posudek.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 věta první s. ř. s.).

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu